

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

PLANGEBIED VOLKSABDIJ

TE OSSENDRECHT

GEMEENTE WOENSDRECHT

Project: WDR.C5S.ECO
Rapportnummer: 09103602
Status: Eindrapportage
Datum: 22 januari 2010
Opdrachtgever: Gemeente Woensdrecht
Postbus 24
4630 AA Hoogerheide
Contactpersoon: Compositie 5 stedenbouw bv
Dhr. M. Reijnaars
Boschstraat 35 - 37
4811 GB Breda
Tel. 076 - 5225262
Fax 076 - 5213812

Uitvoerder: Econsultancy bv
Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Fax 0485 - 581810
Mail Boxmeer@Econsultancy.nl

Opsteller: Ing. M. Koen
Paraaf: 

Kwaliteitscontroleur: Ir. J. Mos
Paraaf: 



INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING	1
3.	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
3.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	2
3.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	3
3.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
3.4	Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	4
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	4
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
5.1	Vogels	5
5.2	Vleermuizen.....	5
5.3	Overige zoogdieren.....	6
5.4	Amfibieën, reptielen en vissen.....	6
5.5	Libellen en dagvlinders	7
5.6	Vaatplanten	7
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	8
6.1	Flora- en faunawet	8
6.2	Algemene zorgplicht	10
6.3	Gebiedsbescherming	10
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	12

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Locatieschets
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van Gemeente Woensdrecht opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan Flora en Fauna met betrekking tot het plangebied Volksabdij te Ossendrecht in de gemeente Woensdrecht.

De quickscan Flora en Fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

De quickscan Flora en Fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een bureauonderzoek en een veldbezoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan Flora en Fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en kan niet gezien worden als volwaardig ecologisch onderzoek. Er zijn in dit onderzoek geen uitgebreide inventarisaties uitgevoerd naar soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde richtlijnen en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever (gemeente Woensdrecht) en Natuurmonumenten (contactpersoon de heer F. Zijderveld) bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie zelf uitgevoerd.

2. BESCHERMING CONFORM DE NATIONALE WETGEVING

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgevingen ten aanzien van de soortbescherming zijn in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snel gesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING

3.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie, bestaande uit een aantal deelgebieden ter plaatse van het Mollercollege en de Volksabdij 'OLV ter Duinen', is gelegen aan de OLV ter Duinenlaan in het bosgebied tussen de kerken van Ossendrecht en Hoogerheide in de gemeente Woensdrecht (zie bijlage 1).

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 49 G (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 82.180$, $Y = 380.610$. De onderzoekslocatie is grotendeels gelegen in het kilometerhok 82/380. Een klein gedeelte van het noordelijke deelgebied is gelegen in het kilometerhok 81/380.

De gehele onderzoekslocatie is gelegen in het bosgebied 'Vluchtheuvel' ten westen van de rijksweg N289. Het bos betreft een gemengd bos met voornamelijk dennen, eiken en berken. Ten noordwesten van de Volksabdij en ten zuidoosten van het Mollercollege is een grote vijver aanwezig met een parkachtige karakter. Verder zijn er in het bos enkele vennen aanwezig, zoals het Moseven.

De onderzoekslocatie betreft een drietal deellocaties. Deellocatie I bestaat uit drie grasvelden, dat wordt gebruikt als sportveld. Het betreffende grasvelden zijn gelegen in een bosgebied. De twee oostelijke gras/sportvelden worden gescheiden door een bomen rij. De scheiding tussen de oostelijke velden en het westelijke gras/sportveld bestaat uit bomen en een onverhard pad. De directe omgeving van deellocatie I bestaat verder voornamelijk uit bos.

Deellocatie II betreft het Mollercollege, gevestigd aan de OLV ter Duinenlaan 201/203, en bevindt zich circa 100 meter ten zuidoosten van deellocatie I. De bebouwing van het Mollercollege bestaat uit een hoofdgebouw en enkele kleine bijgebouwen als fietsenstalling gymzaal en kantoorruimte. In het hoofdgebouw bevinden zich onder meer leslokalen, gymzalen en een kantine. De bakstenen bebouwing van het Mollercollege is voorzien van spouwmuren met stootvoegen en een platdak. Het schoolterrein is deels verhard, voornamelijk door middel van klinkers. Op de onverharde delen van het schoolterrein zijn enkele bomen en struiken aanwezig. De directe omgeving van het schoolterrein bestaat hoofdzakelijk uit bos.

Deellocatie III, ten zuiden van deellocatie II, betreft een gedeelte van het terrein van de Volksabdij. De volksabdij, gevestigd aan de OLV ter Duinenlaan 199, beschikt over een restaurant en een hotelfunctie. Daarnaast is hier de sector Maritiem van jeugdinrichting 'Den Engh' gevestigd. Deellocatie III is gelegen tussen het abdijgebouw, het onderwijsgebouw, het cellengebouw en de OLV ter Duinenlaan. Ten tijde van het veldbezoek werd er op deellocatie III gebouwd aan vier nieuwe gebouwen en was het betreffende terrein ingericht als bouwplaats. De directe omgeving van de Volksabdij bestaat voornamelijk uit bos.

In bijlage 2a is de huidige situatie op een locatieschets weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de onderzoekslocatie.

3.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De onderzoekslocatie is gelegen binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal'. Het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' bestaat uit bossen, heideterreinen met daarin vennen, gestabiliseerde stuifzanden en enkele landbouwenclaves. De Brabantse Wal is gelegen tussen de weg Hoogerheide-Putte en de Belgische grens. Het maakt deel uit van het grenspark 'De Zoom – Kalmthoutse Heide'. De op Belgisch grondgebied gelegen 'Kalmthoutse Heide' is eveneens aangewezen als Natura 2000-gebied.

De onderzoekslocatie is gelegen in het deelgebied 'Landgoed Groote Meer'. Het landgoed 'Groote Meer' is eigendom van Natuurmonumenten en particulieren. Het deelgebied met daarop de vennen Groote Meer, Kleine Meer, de Leemputten, Zwaluwmoer en enkele kleinere vennetjes, bestaat verder uit overwegend naaldbos, enkele kleine heiderestanten en een landbouwenclave. Het gebied waarin de onderzoekslocatie is gelegen, is enkel aangewezen als Vogelrichtlijngebied. In tabel I staan de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied beschreven.

Tabel I **Instandhoudingdoelen 'Brabantse Wal'**

<i>Habitattypen</i>		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	+	>	>
H2330	Zandverstuivingen	--	+	>	>
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	--	+	>	>
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	+	=	=
H3160	Zure vennen	-	+	=	>
H4010_A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	+	>	>
<i>Soorten</i>		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
H1166	Kamsalamander	-	+	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	++	>	=
<i>Broedvogelsoorten</i>		Staat van instandhouding	Relatieve bijdrage	Doelstelling leefgebied	Doelstelling populatie
A004	Dodaars	+	-	=	>
A008	Geoorde fuut	+	+	=	>
A072	Wespendief	+	+	=	=
A224	Nachtzwaluw	-	+	=	=
A236	Zwarte specht	+	+	=	=
A246	Boomleeuwerik	+	+	=	=

Ecologische Hoofdstructuur

De onderzoekslocatie ligt niet in een kerngebied, verbingsgebied of verwevingsgebied, behorend tot de EHS. Het bosgebied direct buiten de onderzoekslocatie is wel onderdeel van de EHS. Het omliggende bos heeft het natuurdoeltype Berken-Eikenbos.

3.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om ten behoeve van het Mollercollege een nieuw gebouw op het noordelijke gras/sportveld te realiseren. Hierbij zullen tevens een schoolplein, parkeerplaatsen fietsen/scooterstalling en toegangswegen worden gerealiseerd. Naar verwachting zullen de twee overige gras/sportvelden worden ingericht als sportvelden in plaats van de semi-natuurlijke grasvelden in de huidige situatie. Na vertrek van de school naar de nieuwe locatie zal deellocatie II mogelijk worden ingericht als parkeerterrein ten behoeve van bezoekers van het restaurant en de Volksabdij. Ten aanzien van de jeugdinrichting 'Den Engh' op deellocatie III zal de bebouwing worden uitgebreid om het aantal beschikbare plaatsen te vergroten.

3.4 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van de nieuwbouw op deellocatie I zal de huidige functie van gras/sportveld verdwijnen. Hierbij zullen graaf- en bouwwerkzaamheden plaatsvinden en zullen er naar verwachting enkele bomen worden gekapt. Welke bomen er mogelijk worden gekapt is vooralsnog niet bekend. Verder zal er ook verlichting worden geplaatst op het schoolterrein en mogelijk ook langs de toegangswegen. In hoeverre er afrastering door middel van bijvoorbeeld hekken wordt geplaatst rond het terrein en rond de sportvelden is vooralsnog niet bekend. Dit geldt tevens voor mogelijke verlichting rond de sportvelden.

De huidige bebouwing van het Mollercollege op deellocatie II zal ten behoeve van de voorgenomen plannen worden gesloopt en mogelijk worden ingericht als parkeerterrein. De uitbreidingsplannen op deellocatie III waren ten tijden van het veldbezoek al in volle gang. De oorspronkelijke situatie op deellocatie III is derhalve onbekend. Het effect van de ingreep op de oorspronkelijke situatie kon ten tijde van het veldbezoek niet worden bepaald.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK

Aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie. Verder is het Natuurloket geraadpleegd, zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

De informatie over deze soorten is veelal weergegeven op kilometerhokniveau of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). De kaart van Nederland is door de Topografische Dienst van Nederland verdeeld in blokken van 1 km², de kilometerhokken. De plaatsaanduiding van een kilometerhok bestaat uit de coördinaten van de x-as en de y-as die elkaar in de linker onderhoek van het hok snijden. Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de onderzoekslocatie, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de onderzoekslocatie. Sommige verspreidingsgegevens zijn niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitsel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

Het veldbezoek is afgelegd op 7 januari 2010. Tijdens dit veldbezoek is de gehele onderzoekslocatie, alsmede de omliggende percelen onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat de kilometerhokken waarin de onderzoekslocatie is gelegen slecht is onderzocht op de aanwezigheid van broedvogels. Bij de provincie Noord-Brabant zijn wel gegevens bekend van broedvogels die zijn aangewezen als instandhoudingsdoel van het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal'.

Uit de betreffende gegevens blijkt dat binnen een straal van één kilometer de soorten boomleeuwerik, dodaars, nachtzwaluw en zwarte specht als broedvogel zijn waargenomen. De waarnemingen hebben echter geen betrekking op de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

De bomen en struiken op en rond de deellocaties vormen een potentiële nestlocatie voor algemene broedvogels als merel, winterkoning, roodborst, heggenmus en houtduif. De te slopen bebouwing is, wegens het ontbreken van een pannendak of geschikte openingen en nisjes in de muren, niet geschikt als broedlocatie voor vogels. Het gras/sportveld is wegens het huidige gebruik als sportveld niet geschikt als broedlocatie voor grondbroedende vogelsoorten. Daarnaast is het veld wegens de geïsoleerde ligging in het bos niet geschikt voor weide- en akkervogels. Dergelijke broedvogels vereisen een meer open habitat om predatierisico's te beperken.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen op en aan de rand van de deellocatie indicatief onderzocht op (nest)holtes en nestresten. Deze zijn echter niet aangetroffen. Het is niet uit te sluiten dat de bomen in het komende broedseizoen wel worden gebruikt als nestlocatie.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (*Limpens et al. 2009*) is de onderzoekslocatie gelegen in een gebied waar de volgende vleermuissoorten potentieel kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, meervleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (*Twisk en Limpens, 2006*) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoeklocatie, meervleermuis, watervleermuis, baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn waargenomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De bebouwing op de onderzoekslocatie is in principe geschikt voor het vormen van kolonies vanwege de aanwezigheid van geschikte spouwopeningen die toegang verlenen tot de spouwmuren. Verder zijn er op enkele plekken ruimtes achter betimmeringen waargenomen waar vleermuizen gebruik van kunnen maken. Het is op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet op voorhand uit te sluiten dat zich in de te slopen bebouwing een vaste rust- of verblijfplaats van vleermuizen bevindt.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is niet aannemelijk dat er in de omgeving van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de voorgenomen plannen op één van de deellocaties. Door zal er geen verstoring plaatsvinden van een mogelijk in de omgeving gelegen verblijfplaats.

Foeragerende vleermuizen

De onderzoekslocatie, met name deellocatie I zal, gelet op het aanwezige habitat naar verwachting deel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis. Door de plannen zal het aanbod aan foerageermogelijkheden, gezien de relatief geringe omvang van de deellocatie I ten aanzien van het resterende bosgebied, naar verwachting niet in het geding komen. Tijdens en na de werkzaamheden zal er voldoende geschikt foerageergebied aanwezig blijven.

Er dient echter wel rekening te worden gehouden met mogelijk te realiseren verlichting langs de bosranden en langs de resterende sportvelden. Indien verlichting op bomen of de bosrand wordt gericht kan dit een versturende werking hebben ten aanzien van foeragerende vleermuizen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De onverlichte huidige (onverharde) toegangswegen vormen dergelijke potentiële vliegroutes.

Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord, vooropgesteld dat de bomen in de omgeving die als potentiële vliegroute kunnen fungeren, gehandhaafd blijven en niet worden verlicht bij de herbestemming van de onderzoekslocatie.

5.3 Overige zoogdieren

De groenstroken, bosranden en gras/sportvelden op en nabij de onderzoekslocatie vormen geschikt habitat voor enkele algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om soorten als egel, konijn, rosse woelmuis, bosmuis en eekhoorn. Door de aanwezigheid van struiken (rodo-dendron) zijn er op de onderzoekslocatie voor zoogdieren voldoende plekken om te schuilen. Tijdens het veldbezoek zijn op het grasveld van deellocatie I molshopen en sporen van ree waargenomen. Voor de meeste dergelijke algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling, waardoor een ontheffing bij verstoring niet noodzakelijk is.

Voor eekhoorn geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen als nesten en vraatsporen aangetroffen die duiden op het gebruik van de onderzoekslocatie door deze beschermde soort (FF2). Het is niet uit te sluiten dat eekhoorn in de toekomst een nest bouwt in een van de bomen op of rond de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie vormt in theorie een geschikt habitat voor de steenmarter. Voor deze soort geldt eveneens geen vrijstelling van de Flora- en faunawet. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen toegangsmogelijkheden waargenomen waar steenmarter gebruik van kan maken om de bebouwing binnen te komen. Op basis hiervan is het niet te verwachten dat de te slopen bebouwing een vaste rust- of verblijfplaats van steenmarter vormt.

5.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Volgens de Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant (*Van Delft & Schuitema, 2005*) en overige gegevens van RAVON (*o.a. Herder et al. 2009*) zijn in het kilometerhok waarin de onderzoekslocatie is gelegen en/of binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie de volgende soorten waargenomen; alpenwatersalamander, kamsalamander, vinpootsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, rugstreeppad, heikikker, bruine kikker, poelkikker, bastaardkikker en levendbarende hagedis.

Uit de gegevens van de provincie Noord-Brabant blijkt dat kamsalamander alleen is waargenomen in vennen, welke zijn gelegen in het gedeelte van de 'Brabantse Wal' dat is aangewezen als habitatrichtlijn-gebied, ten oosten van de rijksweg N289.

Doordat wateroppervlakten als beken, sloten en vennen op de onderzoekslocatie zelf ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën en het voorkomen van vissen op de locatie uit te sluiten. De deellocaties vormen, in vergelijking met de directe bosrijke omgeving, tevens geen geschikt land-habitat voor amfibieën. Het is echter niet uit te sluiten dat een zwervend individu, met name een algemene soort als bruine kikker of gewone pad, incidenteel op een deellocatie aanwezig kan zijn.

De vijver nabij de onderzoekslocatie kan onderkomen bieden aan diverse amfibieënsoorten. De voor- genomen plannen hebben echter geen betrekking op deze vijver of de directe omgeving.

Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de onderzoekslocatie is geen geschikt habitat voor levendbarende hagedis of andere reptielsoorten aanwezig. Het is daarentegen niet uit te sluiten dat incidenteel een zwervend individu op of nabij de onderzoekslocatie kan voorkomen.

5.5 Libellen en dagvlinders

Voor libellen en juffers geldt dat water nodig is ter voortplanting en gezien het ontbreken hiervan kan worden gesteld dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Beschermden dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat met waard- en nectar- planten. Het is uitgesloten dat er binnen de onderzoekslocatie voldoende geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermd vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in een hoek aan de noordwestzijde van het schoolgebouw steenbreekva- ren en tongvaren aangetroffen. Vanwege een lekkende regenpijp is in de betreffende hoek een vocht- microklimaat op de muur ontstaan, waardoor deze twee beschermde soorten hier kunnen groeien. Verder zijn er geen beschermde (muur)planten op de onderzoekslocatie waargenomen.

Gezien het huidige gebruik van de onderzoekslocatie als schoolterrein en sportveld, is het niet te verwachten dat er, met uitzondering van tongvaren en steenbreekvaren, beschermde plantensoorten op de locatie aanwezig zijn. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikba- re hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn meer beschermde vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, op de onderzoekslocatie niet te verwach- ten.

Door het Natuurloket wordt aangegeven dat het kilometerhok waarin de onderzoekslocatie groten- deels is gelegen goed is onderzocht op de aanwezigheid van vaatplanten. Er wordt aangegeven dat er in het kilometerhok 3 soorten zijn waargenomen, welke staan vermeld op de Flora- en faunawet- lijst 2/3. Deze soorten hebben naar verwachting betrekking op tongvaren, steenbreekvaren en drij- vende waterweegbree. Drijvende waterweegbree is volgens gegevens van de provincie Noord- Brabant aangetroffen in vennen in het habitatrichtlijn-gebied ten oosten van de rijksweg N289.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen. Hierin worden vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt op deze soorten.

In het kader van de voorgenomen plannen zal er zeker overtreding plaatsvinden ten aanzien van beschermde (muur)planten. Overtredingen ten aanzien vleermuizen is op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet uit te sluiten. Daarnaast kan er gedurende het broedseizoen sprake zijn van overtredingen met betrekking tot broedvogels en is overtreding ten aanzien van eekhoorn in de toekomst eveneens niet uit te sluiten.

Voor de overige beschermde soorten uit de verschillende soortgroepen zijn, door het ontbreken van geschikt habitat of verblijfsmogelijkheden, of door een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, geen overtredingen te verwachten ten aanzien van de Flora- en faunawet.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (*Dienst Regelingen, 25 augustus 2009*). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden. Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en hollenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger.

Ontheffingen op verbodsbepalingen ten aanzien van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. Dergelijke maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan, dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Voor de te verwachten broedvogels geldt dat, indien bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd, geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels. Het uitgangspunt is dat er geen broedende vogels op het moment van ingrijpen aanwezig zijn binnen het te verstoren gedeelte van de onderzoekslocatie. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is en blijft echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Het laten uitvoeren van een controle op de aanwezigheid van een broedgeval voor aanvang van de werkzaamheden, kan mede voorkomen dat er onnodige vertraging van de plannen en verstoring van broedvogels plaatsvindt. Indien tijdens de controle in een te kappen boom een nest wordt aangetroffen van een vogelsoort met een jaarrond beschermde status, dan dient voor het verstoren van het betreffende nest alsnog een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen.

De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven. Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. Dergelijke maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

Verblijfplaatsen en vliegroute

Op basis van de quickscan is het niet op voorhand uit te sluiten dat de te slopen bebouwing op deellocatie II een verblijfsfunctie heeft voor vleermuizen. Indien er verlichting wordt gerealiseerd in de huidige onverlichte lanen, dient eerst te worden vastgesteld of deze lanen wel of niet een functie vervullen als vliegroute.

Een aanvullend onderzoek binnen het geschikte seizoen dient meer uitsluitsel te geven over het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen. Vervolgens dient vastgesteld te worden of er overtredingen plaats zullen vinden bij de uitvoering van het project.

Overige zoogdieren

Het is niet uit te sluiten dat een eekhoorn in de nabije toekomst een nest bouwt in een eventueel te kappen boom. Voor aanvang van kapwerkzaamheden dienen de betreffende bomen te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten. Indien een eekhoornnest wordt aangetroffen, dient te worden gewacht met het kappen van de betreffende boom totdat het nest niet meer in gebruik is.

Planten

Voor steenbreekvaren en tongvaren dient een ontheffing te worden aangevraagd voor schade aan de aanwezige planten en aan de groeiplaats van beide soorten bij de uitvoering van de sloop. Er zijn in de directe omgeving voor zover bekend geen andere groeiplaatsen van deze soorten. Het is naar verwachting niet mogelijk om de groeiplaats en de aanwezige planten te verplaatsen naar een nieuwe geschikte plek. De groeiplaats van beide beschermd soorten is ontstaan door slecht onderhoud, maar is wel gelijk aan de meer natuurlijke groeiplaatsen binnen Nederland, zoals op vochtige noordkanten van oude stadsmuren, bruggen en gebouwen.

6.2 Algemene zorgplicht

Zoogdieren

Voor de meeste te verwachten grondgebonden zoogdieren geldt een algehele vrijstelling van de Flora- en faunawet met betrekking tot de ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting die plaats zullen vinden op de onderzoekslocatie. Het is echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient te worden gedaan om het doden van individuen te voorkomen.

Bij het verwijderen van struiken, takkenhopen en dergelijke dient rekening te worden gehouden met een mogelijk aanwezige soort als egel. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om weg te komen, niet te worden opgejaagd en eventueel te worden verplaatst naar geschikte plekken buiten de voorgenomen ingreep. Dergelijke snoei- en opruimactiviteiten vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de winterslaap.

Amfibieën

Binnen de onderzoekslocatie zijn, wegens het ontbreken van geschikt habitat, enkel incidenteel aanwezige (zwervende) individuen te verwachten. Het werken volgens de zorgplicht is wel noodzakelijk om onnodige schade en verstoring zo veel mogelijk te beperken.

De winterperiode en de periode van migratie zijn in dit geval het meest gevoelig voor amfibieën. Het ongeschikt maken van verblijfplekken buiten de winterperiode en het verplaatsen van eventueel aanwezige individuen zijn acties die in een werkplan opgenomen kunnen worden om zorgvuldig te kunnen handelen.

6.3 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

De onderzoekslocatie ligt binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied de 'Brabantse Wal'. Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit, volgens de effectenindicator van het Ministerie van LNV, betrekking hebben op de verstorende factoren geluid, verlichting en trillingen.

Of na de eventuele realisatie van een parkeerterrein er ook meer auto's op de onderzoekslocatie komen en dus meer uitstoot van autogassen, dan in de huidige situatie het geval is met dezelfde voorzieningen als in de huidige situatie, is vooralsnog onbekend.

Volgens gegevens van de provincie Noord-Brabant bevinden de betreffende instandhoudingsdoelen (doelsoorten en habitattypen) zich niet op of in de directe nabijheid van de onderzoekslocatie. Daarbij vindt de ingreep plaats op een terrein, dat reeds voor menselijke activiteit/voorziening (sportveld, schoolgebouw, inrichting, hotel en restaurant) is bestemd. Hierdoor is het niet verwachten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal'. Een eventuele verhoging van het aantal auto's op het terrein, zal in verband met een mogelijke toename van autogassen, nader bekeken moeten worden. Indien het aantal nagevoelbaar blijft is er geen negatief effect op het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' te verwachten.

De onderzoekslocatie zelf behoort niet tot de Ecologische Hoofdstructuur, waardoor geen onderzoeksverplichting is op de effecten van de ingreep op de kernkwaliteiten van het aangrenzende EHS-gebied. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijk situatie niet veranderen. De EHS zal derhalve niet worden aangetast door de plannen op de onderzoekslocatie.

In het kader van gebiedsbescherming (Natura 2000 en EHS) is er naar verwachting geen nadere toetsing noodzakelijk, mits het aantal auto's op de onderzoekslocatie niet blijvend zal vermeerderen. Het is echter het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Noord-Brabant, die over de noodzaak van een toetsing oordeelt.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Gemeente Woensdrecht een quickscan Flora en Fauna uitgevoerd met betrekking tot het plangebied Volksabdij te Ossendrecht in de gemeente Woensdrecht.

De quickscan Flora en Fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om ten behoeve van het Mollercollege een nieuw gebouw op het noordelijke gras/sportveld van deellocatie I te realiseren. Na vertrek van de school naar de nieuwe locatie zal deellocatie II mogelijk worden ingericht als parkeerterrein ten behoeve van bezoekers van het restaurant en de Volksabdij. Ten aanzien van de jeugdinstelling 'Den Engh' op deellocatie III zal de bebouwing worden uitgebreid om het aantal beschikbare plaatsen te vergroten.

Ten behoeve van de nieuwbouw op deellocatie I zal de huidige functie van gras/sportveld verdwijnen. Hierbij zullen graaf- en bouwwerkzaamheden plaatsvinden en zullen er naar verwachting enkele bomen worden gekapt. Welke bomen er mogelijk worden gekapt is vooralsnog niet bekend. Verder zal er ook verlichting worden geplaatst op het schoolterrein en mogelijk ook langs de toegangswegen. In hoeverre er afrastering door middel van bijvoorbeeld hekken wordt geplaatst rond het terrein en rond de sportvelden is vooralsnog niet bekend. Dit geldt tevens voor mogelijke verlichting rond de sportvelden.

De huidige bebouwing van het Mollercollege op deellocatie II zal ten behoeve van de voorgenomen plannen worden gesloopt. De uitbreidingsplannen op deellocatie III waren ten tijden van het veldbezoek al in volle gang. De oorspronkelijke situatie op deellocatie III is derhalve onbekend. Het effect van de ingreep op de oorspronkelijke situatie kon ten tijde van het veldbezoek niet worden bepaald.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

De bomen en struiken op en rond de onderzoekslocatie bieden nestgelegenheid aan algemene broedvogels als merel, winterkoning, roodborst, heggemus en houtduif. De te slopen bebouwing op deellocatie II biedt potentiële verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen. De onderzoekslocatie in combinatie met het omliggende bos zal deel uitmaken van het foerageergebied voor vleermuizen. De huidige lanen op het terrein vormen potentiële vliegroutes voor vleermuizen.

Op de onderzoekslocatie zijn voornamelijk algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren te verwachten. Het is niet uit te sluiten dat een eekhoorn in de toekomst een nest bouwt in een eventueel te kappen boom. Op de onderzoekslocatie zijn enkel incidentele (zwervende) individuele amfibieën te verwachten. In een hoekje aan de buitenmuur van het te slopen schoolgebouw zijn tongvaren en steenbreekvaren aangetroffen. Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormt de onderzoekslocatie geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

Over het algemeen kan schade aan broedvogels worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten of geheel buiten het broedseizoen uit te voeren. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is en blijft echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Het laten uitvoeren van een controle op de aanwezigheid van een broedgeval voor aanvang van de werkzaamheden, kan mede voorkomen dat er onnodige vertraging van de plannen en verstoring van broedvogels plaatsvindt. Indien tijdens de controle in een te kappen boom een nest wordt aangetrof-

fen van een vogelsoort met een jaarrond beschermde status, dan dient voor het verstoren van het betreffende nest alsnog een ontheffingsaanvraag te worden ingediend.

Ten aanzien van algemene soorten, waarvoor een vrijstelling geldt, dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. In dit geval betekent dat er rekening met incidenteel aanwezige amfibieën en kleine zoogdieren gehouden moet worden wanneer struiken worden verwijderd. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om weg te komen. Dergelijke activiteiten vinden bij voorkeur niet plaats tijdens de winterslaap.

Gebiedsbescherming

De EHS zal niet worden aangetast door de plannen op de onderzoekslocatie. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied 'Brabantse Wal' is naar verwachting niet aan de orde. Nadere toetsing is naar verwachting niet noodzakelijk. Het is echter het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Noord-Brabant, die hierover oordeelt.

Noodzaak tot nader onderzoek

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de te slopen bebouwing een verblijfsfunctie heeft voor vleermuizen. Door de uitvoering van nader onderzoek binnen het geschikte seizoen kan hierover uitsluitsel worden gegeven.

Voor aanvang van eventuele kapwerkzaamheden dienen de betreffende bomen te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van eventueel aanwezige nieuwe nesten van broedvogels en eekhoorn.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Voor steenbreekvaren en tongvaren dient een ontheffing te worden aangevraagd voor schade aan de aanwezige planten en aan de groeiplaats van de soort bij de uitvoering van de sloop.

Indien uit aanvullend vleermuisonderzoek blijkt dat zich op deellocatie II een vaste rust- of verblijfplaats bevindt, treden er door de voorgenomen sloop mogelijk overtredingen op ten aanzien van de Flora- en faunawet. Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

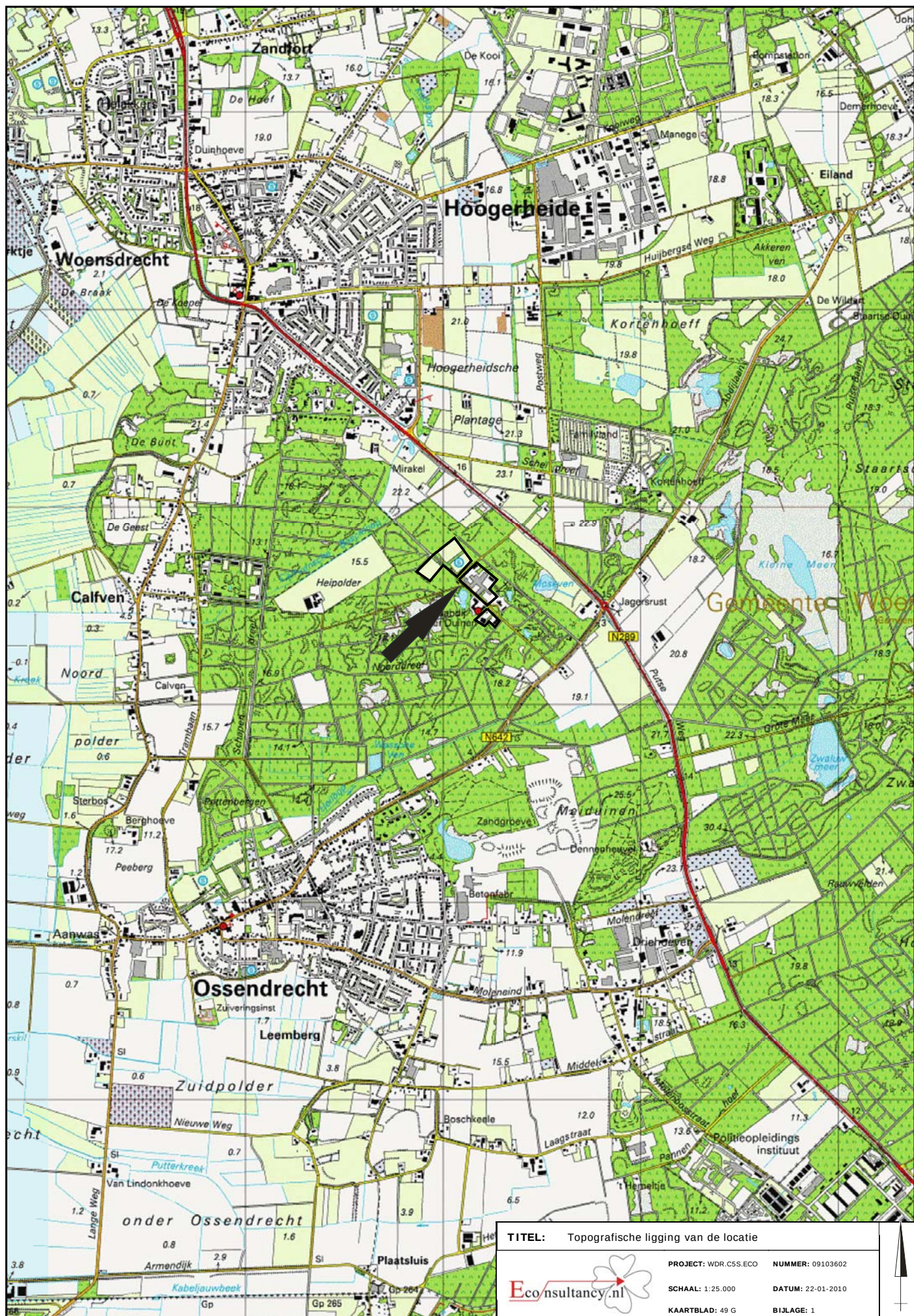
Indien tijdens de controle voor aanvang van de kapwerkzaamheden een nest van een broedvogel waarvan het nest jaarrond beschermd is wordt aangetroffen, treden er door de voorgenomen werkzaamheden mogelijk overtredingen op ten aanzien van de Flora- en faunawet. Ontheffingen op verbodsbepalingen ten aanzien van vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan, dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.

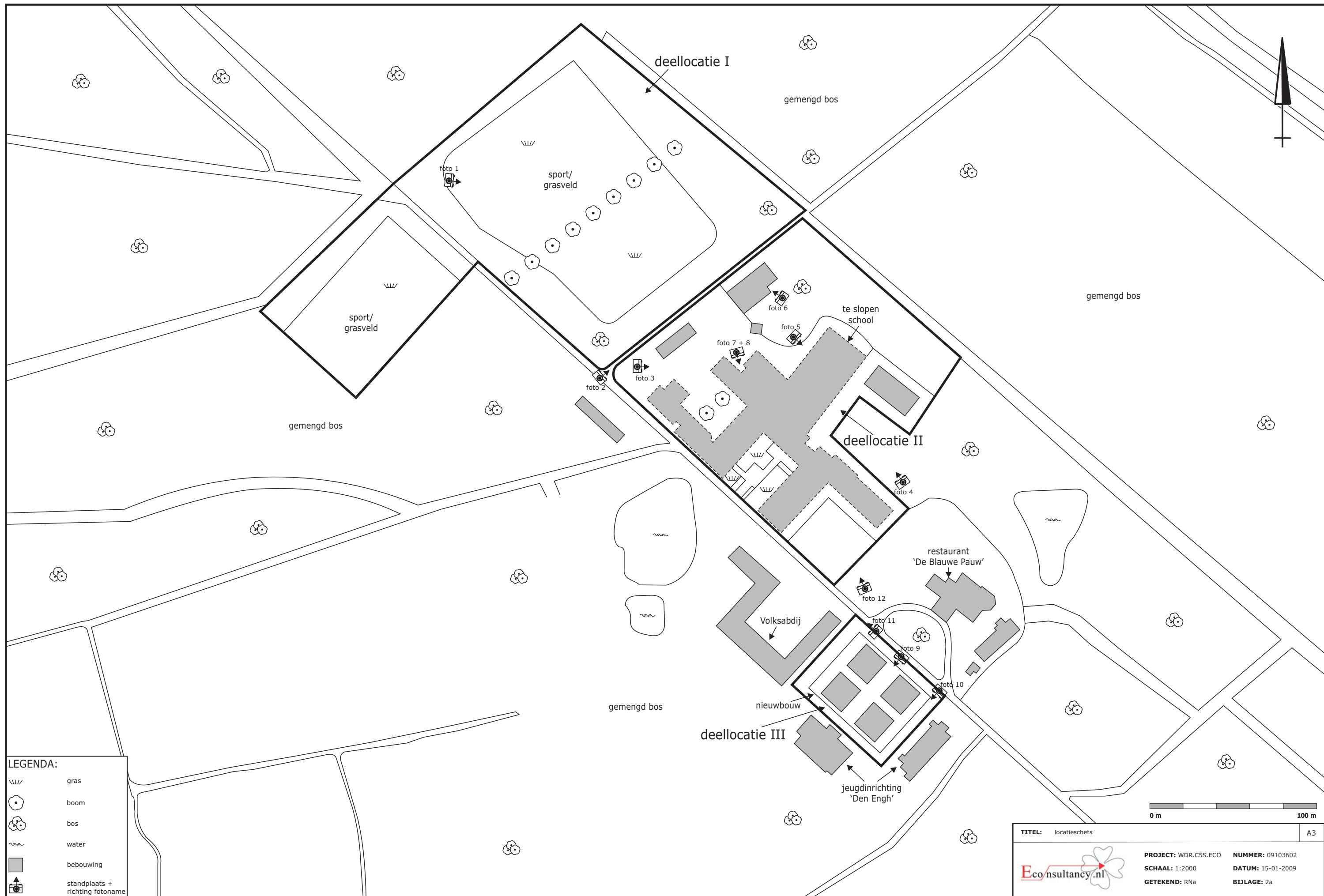
Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen.

Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag(*)	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	nee	ontheffing niet mogelijk	het verwijderen van nestgelegenheden dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd
	jaarrond beschermd	afhankelijk van controle	ja	afhankelijk van controle	controle op nesten voor aanvang van kapwerkzaamheden
Vleermuizen	verblijfplaatsen	afhankelijk van nader onderzoek	ja	afhankelijk van nader onderzoek	-
	foerageergebied	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee ¹	nee	¹ mits huidige lanen niet extra worden verlicht
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	ja	nee	zorgplicht en controle op eekhoornnesten voor aanvang van kapwerkzaamheden
Amfibieën		nee	nee	nee	zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	nee	ja	-

* Ontheffingen van verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen of broedvogels worden alleen nog verleend op basis van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn of Vogelrichtlijn. Ruimtelijke ontwikkeling valt niet onder een dergelijk belang. Door het treffen van maatregelen zal de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats behouden moeten blijven. De maatregelen, vastgelegd in een activiteitenplan dienen vooraf door Dienst Regelingen te worden goedgekeurd middels een ontheffingsaanvraag.





Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 1. nieuwbouwlocatie op deellocatie I (noordelijke gras/sportveld)



Foto 2. één van de huidige (onverlichte) toegangswegen (potentiële vliegroute)

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 3. noordelijk deel van deellocatie II, te slopen bebouwing en mogelijk te kappen bomen



Foto 4. oostelijk deel van deellocatie II, te slopen bebouwing en mogelijk te kappen bomen

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

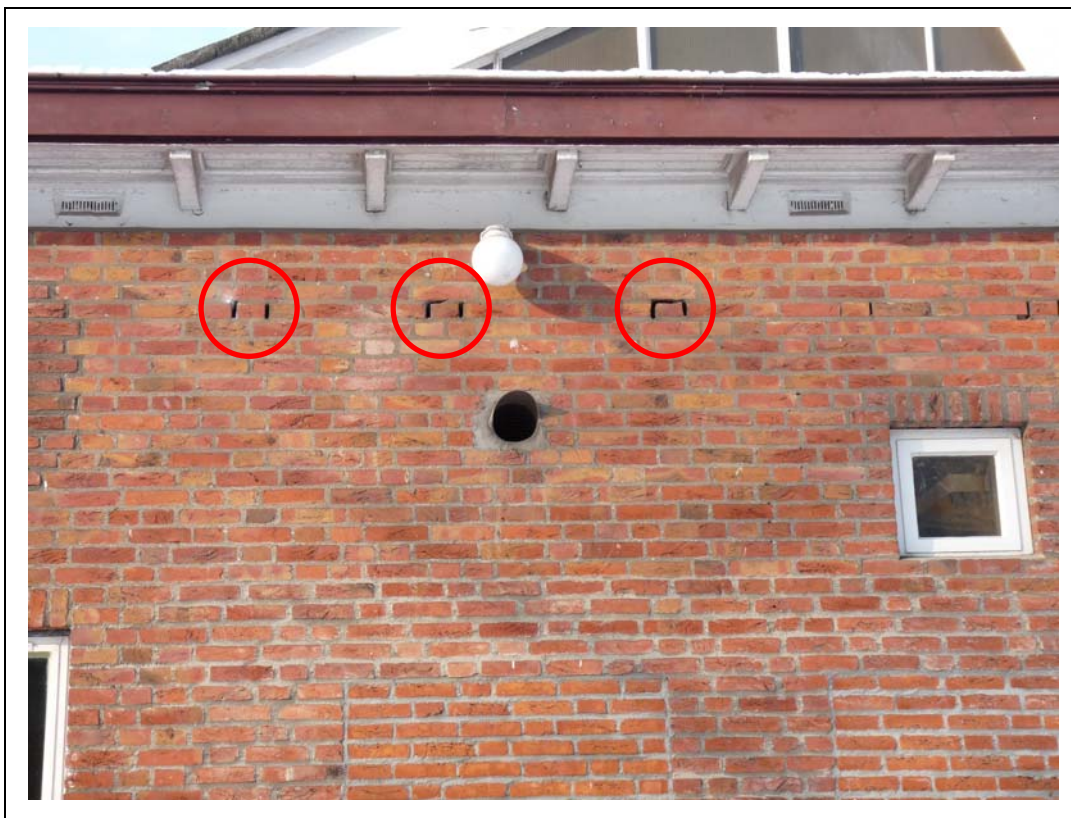


Foto 5. geschikte toegangsmogelijkheden tot spouwmuur voor vleermuizen (omcirkeld)



Foto 6. geschikte opening potentiële verblijfplaats voor vleermuizen

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 7. steenbreekvaren op muur van te slopen bebouwing



Foto 8. tongvaren op muur van te slopen bebouwing

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 9. deelloctie III, werkzaamheden zijn in 2009 al gestart.



Foto 10. deelloctie III, links bestaande bebouwing rechts nieuwbouw

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie



Foto 11. huidige toegangsweg (met minimale verlichting) richting nieuwbouwlocatie school



Foto 12. zuidelijk deel van deellocatie II, op achtergrond te slopen schoolgebouw

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.
- Herder, J.E., A. van Diepenbeek, R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03.
- Hustings, F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H.J.G.A., Mostert, K. & Bongers, W. (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2009). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging VZZ.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. en Limpens. H. (2006). Een thuis voor een vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ.

INTERNET

www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
www.minInv.nl (natuurwetgeving)
www.natuurloket.nl (verspreidingsgegevens op km hok niveau)
www.telmee.nl (waarnemingen van vrijwilligers)
www.vlinderstichting.nl (verspreidingsgegevens vlinders en libellen)
www.waarneming.nl(waarnemingen van vrijwilligers)
www.zoogdieratlas.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren)

INSTANTIES

Natuurmonumenten
Provincie Noord-Brabant

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. *Verbodsbepalingen Flora- en faunawet*

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Tabel II. *Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet*

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas, konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen “habitatrichtlijn-gebied” en “vogelrichtlijngebied” komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van LNV (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van LNV zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van LNV opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.